

**אוניברסיטת בר-אילן
המחלקה למדעי המדינה**

**71-586-01 סוגיות במדיניות החוץ והבטחון של ישראל – תשס"ז
פרופ' שמואל סנדלר**

שעות קבלה: ב' 15-16, ה' 13-14
חדר המרצה: 2.48

דוא"ל: sandls@mail.biu.ac.il

מטרת הקורס

מטרת הקורס ליישם תיאוריות מרכזיות במדיניות חוץ למקרה הישראלי. הקורס יתחלק לשני חלקים. בסמ"א תינתנה הרצאות בעיקר ע"י המרצה. בסמ"ב הסטודנטים יתבקשו ליישם את התיאוריות של הסמסטר הקודם למקרים אמפיריים. סמ"א יתחלק לשני חלקים: א. תיאוריה ורקע היסטורי ב. סוגיות מרכזיות במדיניות החוץ הישראלית (עפ"י בחירת המרצה). להלן הנושאים המרכזיים בסמסטר א':

- א. תיאוריה של מדיניות חוץ של מדינת לאום.
 - ב. תחילת הציונות ותקופת היישוב.
 - ג. האוריינטציה הבינ"ל של ישראל.
 - ד. המימד היהודי במדיניות החוץ של ישראל.
 - ה. המימד הביטחוני במדיניות החוץ של ישראל.
 - סמ"ב יעסוק בעיקר בסוגיות שונות (בהתייעצות בין המרצה והתלמיד) במדיניות החוץ והביטחון של ישראל.
- דרישות כלליות**
1. קריאה שוטפת של החומר הביבליוגרפי.
 2. השתתפות בכל הפגישות (ב-80% לפחות).
 3. הגשת נייר בסוף סמסטר א' לרפרט.
 4. הגשת רפרט בסמ"ב.
 5. הגשת נייר עבודה ומבחן על החומר הביבליוגרפי וההרצאות בסוף שנת הלימודים.

מהלך הקורס

א. רקע תיאורטי לחקר מדיניות חוץ

1. אינטרס לאומי ומטרות מדיניות חוץ

האל ג' הולסטי, "מטרות מדיניות חוץ". (המאמר תורגם ונמצא ביחידה מס' 11 של האוניברסיטה הפתוחה: מושגי יסוד ביחסים בינ"ל

שמור מדעי המדינה לפי אונ.מש (66801)

Raison d'etat

Henry Kissinger, *Diplomacy* (New York: Simon & Schuster, 1994), chap. 3.

תדפיס 11151 (1120095)

גיוהן הרץ, "עלייתה ודעיכתה של המדינה הטריטורלית" (נספח ג' במושגי יסוד ביחסים בינלאומיים, שמואל סנדלר כותב ועורך, , מדינת הלאום, (רמת אביב: האוניברסיטה הפתוחה, 1999) עמ' 97-115. **שמור מדעי המדינה לפי סנד.מד (423982)**

2. מדינת הלאום

ווקר, קונור, "לאום הוא לאום, הוא מדינה הוא קבוצה אתנית הוא..." (ראה שם נספח א') **שמור מדעי המדינה לפי אונ.מש (66801)**

שמואל סנדלר, מדינת הלאום, מושגי יסוד ביחסים בינלאומיים, של האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 46-9. **שמור מדעי המדינה לפי סנד.מד (423982)**

3. קבלת החלטות

יהודה בן-מאיר, קבלת החלטות בסוגיות הבטחון הלאומי, "היבט ישראלי", פרקים נבחרים. **שמור מדעי המדינה לפי בן-מאי.קב (65180)**

4. השחקן הרציונלי והרתעה

מאמרים נבחרים בגיליון מיוחד של כתב העת, *World Politics*, vol. 41, January 1989, **כתב עת בספרית מדעי החברה וגם כתב עת אלקטרוני (JSTOR)**

5. פוליטיקה פנימית ומדיניות חוץ

Steven David, "Explaining Third World Aligment", *World Politics*, vol. 43 (Jan., 1991): 56-233. **כתב עת בספרית מדעי החברה וגם כתב עת אלקטרוני (JSTOR)**

ג. תחילת הציונות ותקופת היישוב

דוד ויטל, המהפכה הציונית. כרך ב' (ת"א, עם עובד 1982), פרק תשיעי.
שמור סוציולוגיה לפי ויט.מה (113765)

שמואל סנדלר, "היבטים אתניים לאומיים ומדינתיים במדיניות החוץ של הישוב בנושא ארץ ישראל". א. שפירא, י. ריינהרץ, עורכים עידן הציונות (ירושלים, מרכז שזר 2000).
שמור מדעי המדינה לפי עדן.הצ (476201)

שמואל סנדלר, ארץ ומדינה במדיניות החוץ הציונית, "עורך אליעזר דון-יחיא, בין מסורת לחידוש, (רמת-גן: הוצאת אוניברסיטת בר-אילן, תשס"ה), עמ' 113-81.
שמור מדעי המדינה לפי קני (בין) (1096878)

ג. אוריינטציה בינ"ל ומדיניות חוץ

1. אורי ביאלר, "האוריינטציה הבינ"ל של ישראל", קתדרא, מס' 43.
כתב עת בספרית מדעי החברה

2. יעקב רואי, "כינון יחסים בין ישראל לברית המועצות" מלחמות והסדרים, עורך בנימין נויברגר (ת"א: האוניברסיטה הפתוחה, 1992).
שמור מדעי המדינה לפי מלח.יה (203723)

3. איתמר רבינוביץ', השלום שחמק, פרקים א', ב' וסיכום.
שמור מדעי המדינה לפי רבי.של (156378)

4. דן שיפטן, אופציה ירדנית, פרקים ו', ח'.
שמור מדעי המדינה לפי שיפ.או (56888)

ד. המימד האתנו-לאומי במדיניות החוץ של ישראל

אריאל פלדשטיין, "המדיניות והרעיון: בן גוריון, הציונים ויהדות ארצות הברית לאחר קום המדינה", גשר (קיץ תשס"א), שנה 47 מס' 143 עמ' 73-72.
כתב עת במדף לכתבי עת X-439 (113071)

משה ז'ק, "השיקול היהודי במדיניות החוץ הישראלית", גשר, תשמ"ד.
כתב עת במדף לכתבי עת X-439 (113071)

Shmuel Sandler, "Towards a Theory of World Jewish Politics" Vol. 10 No. 1&2 Israel Affairs: 301-311.

כתב עת בספרית מדעי החברה וגם כתב עת אלקטרוני

Shmuel Sandler. The State of Israel, The Land of Israel (Westport: Greenwood Pr., 1994), ch. 7.
E327 SAN (229222)

ה. ישראל והפלשתינאים

Jonathan Fox and Shmuel Sandler, Bringing Religion into International Relations, (New York: Palgrave, 2006), ch. 6

שמור מדעי המדינה לפי FOX (1090382)

ה. הרתעה ותפיסת הביטחון של ישראל

1. אפרים ענבר ושמואל סנדלר, "כושר ההרתעה של ישראל - עיון מחודש", מערכות (ינואר-פברואר, 1993).
כתב עת בספרית מדעי החברה וגם שמור מדעי המדינה לפי ענב.כש (225100)

2. א. כהן, מ. אייזנסטאדט, א. בסביץ, " סכינים, טנקים, וטילים": המהפכה הביטחונית הישראלית, (1999)
עיונים בביטחון המזרח התיכון (רמת-גן: בס"א, 2002)
E 355.033 כהן.סב (411708) וגם E 355.0335 עיו.בב (512058)

3. יצחק רבין, "מדיניות הביטחון של ישראל לאחר מלחמת המפרץ", לזכרו - יצחק רבין ובטחון ישראל
(רמת-גן: מרכז בס"א, מרץ 1996), עמ' 1-8.
שמו מדעי המדינה לפי רבי (לזכ) (336666)